

Nr 61.

Av herr **Strömberg**, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anslag till bestridande av kostnaderna för arbetsrådet.

I statsverkspropositionen till årets riksdag har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till bestridande av kostnaderna för arbetsrådet för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra förslagsanslag av kronor 61,150.

Enligt vad departementschefen i detta sammanhang anfört skulle därmed dels arvodet till en av de utan förslag utsedda medlemmarna av arbetsrådet besparas genom att platsen utan särskild ersättning uppehölles av sekreteraren, dels anslaget till förstärkning av arbetskrafterna på socialstyrelsens arbetarskyddsbyrå och dels även anslaget till förstärkning av yrkesinspektionens arbetskrafter helt indragas.

För arbetsrådet synes högre juridisk kompetens vara nödvändig hos åtminstone en av de utan förslag utsedda medlemmarna och finnes även föreskriven i arbetstidslagen. Då numera endast en bland de av Kungl. Maj:t utsedda ledamöterna är jurist, torde indragningen i fråga komma att gå ut över den andra opartiske medlemmen med särskilt arvode, vilken hittills representerat det nödvändiga sambandet mellan arbetsrådet och yrkesinspektionen. Att avskära detta samband måste emellertid av uppenbara skäl anses högeligen betänkligt. För yrkesinspektionens rätta övervakande av arbetstidslagen med de av arbetsrådet lämnade avgöranden och eftergifter är det nödvändigt, att yrkesinspektionens befattningshavare erhålla direktiv i detta sitt arbete, som stödja sig på den uppfattning och praxis, som framkommit inom arbetsrådet.

Den nuvarande regeringen gick på grund av förhållandena med på ett stadfästande av den från och med innevarande år gällande arbetstidslagen, trots att den väl helst sett, att den helt slopats. Nu vill den indraga alla särskilda anslag för dess övervakande, liksom också bryta kontakten mellan arbetsrådet och tillsynsmyndigheten, yrkesinspektionen. Endast arbetsrådet, den dispensbeviljande myndigheten, skulle fungera i obeskurert omfattning. Det är näppeligen möjligt undgå intrycket av en tydlig tendens hos regeringen till undergrävande av arbetstidslagstiftningens effektivitet. Tendensen blir icke mindre betänklig, då den ses mot bakgrunden av den starka "uppmjukning", som arbetstidslagen undergick vid förra riksdagen.

Beträffande det till socialstyrelsen för 1923—1924 utgående anslaget å 6,400 kronor anföres av departementschefen som stöd för dess indragande, att den socialstyrelsen tidigare åliggande befattningen med framställningar om medgivanden till sådan utsträckning av arbetstiden, som avses i 7 § av lagen om arbetstidens begränsning, numera överförts till arbetsrådet och att socialstyrelsens övriga åligganden med hänsyn till lagen avsevärt nedgått och numera äro utav mycket ringa omfattning. Det torde här böra erinras om, dels att handläggningen av ärenden enligt 6 och 7 §§ av arbetstidslagen fr. o. m. den 1 juli 1921 överflyttades på arbetsrådet och att närmast dessförinnan det till socialstyrelsen utgående anslaget uppgick till omkring 12,500 kronor för år räknat, medan det för innevarande budgetår avser att täcka kostnaderna för en teknisk amanuens och ett kvinnligt biträde, dels att med ingången av 1924 på socialstyrelsen lagts den arbetsrådet tidigare påvilande dispensrätten i fråga om bagerilagen.

Om också de socialstyrelsen numera påvilande uppdragen med hänsyn till arbetstids- och bagerilagarna endast i ringa omfattning kräva tekniskt skolade krafter, torde dock fortfarande behov av ett extra kvinnligt biträde föreligga. Anslaget synes med hänsyn härtill kunna begränsas till 2,040 kronor för år räknat.

Vidkommande indragning av anslaget till förstärkning av yrkesinspektionens arbetskrafter framhåller departementschefen, att sedan lagen nu varit tillämpad under fyra år och kändedomen om densamma blivit spridd, så torde arbetet med tillsynen av dess efterlevnad icke vara av större omfattning, än att den väl låter sig utövas i samband med arbetet i övrigt, varför några särskilda befattningshavare ej vidare skulle behövas.

Det är visserligen en mycket vacker tro på människornas laglydighet, som här kommit till uttryck, men verkligheten synes tyvärr jäva densamma. Ett mått på efterlevnaden kan åtalen sägas vara, och enligt yrkesinspektionens berättelser föranledde överträdelser av arbetstidslagen och bagerilagen följande antal åtal under åren 1920—1922.

År	Arbetstids- lagen	Bageri- lagen	Summa
1920	70	20	90
1921	43	23	66
1922	38	9	47

Under år 1920 utgick anslag till förstärkning av yrkesinspektionens arbetskrafter med två assistenter, tre underinspektörer och tre kvinnliga biträden, vilket anslag sedan minskats, så att det för innevarande budgetår avser 1 assistent, 3 underinspektörer och 1 kvinnligt biträde.

Den egentliga tillsynen över arbetstidslagens efterlevnad påvilas yrkesinspektörerna, då de arbetsställen, där lagen numera äger tillämpning,

huvudsakligen falla inom deras tillsynsområde, medan endast en mindre del återfinnes inom underinspektörernas. De större arbetsställena inspekteras i regel av vederbörande yrkesinspektör eller hos honom anställd assistent. Den utökning i arbetet, som kontrollen av arbetstiden föranleder, medför behov av avlastning av andra yrkesinspektör och assistent påvillande uppgifter. En sådan avlastning har under åren ägt rum, därigenom att vederbörande yrkesinspektör åt resp. underinspektörer uppdragit att vid tjänsteresor även besöka sådana vid resevägen belägna mindre arbetsställen, kvarnar, sågar o. dyl., där tillsynen visserligen enligt 23 § lagen om arbetarskydd åligger yrkesinspektören, men där underinspektör i regel äger fullt tillräcklig kompetens för tillsynens utövande under yrkesinspektörens inseende, varigenom en ej obetydlig besparing i resekostnader på så sätt kunnat ernås, samtidigt som yrkesinspektörerna befriats från en del tidsödande landsvägsresor utan att effektiviteten i inspektionsarbetet åsidosatts.

Under föregående år har efter vad vi erfarit en från arbetstidsanslaget avlönad extra underinspektör befordrats till ordinarie, varefter hans plats stått vakant.

Det synes oss, som om en motsvarande minskning i förevarande anslag borde kunna, utan men för tillsynens effektivitet, äga rum. Beträffande den kvinnliga biträdesbefattning, som anslaget även omfattat, synes behovet av förstärkande av arbetskrafterna på detta område kunna tillgodoses från annat å yrkesinspektionens extra stat befintligt anslag för tillfällig skrivhjälp. Till trycksaker, kontorsinventarier, skrivmateriel m. m., för vilket ändamål nu är beräknat 1,200 kronor för år, torde ej heller å arbetstidsanslaget behöva upptagas särskilt belopp.

Härigenom skulle, med tillämpning av nu i fråga om befattningshavarna gällande ortsplaceringar och avlöningsförhöjningar, det nuvarande anslaget å 22,650 kronor kunna minskas med 7,764 kronor eller till 14,886 kronor.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställes,

att riksdagen ville besluta, att till bestridande av kostnaderna för tillämpning av lagen om arbetstidens begränsning m. m. för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra förslagsanslag av kronor 82,100.

Stockholm den 21 januari 1924.

Gustaf Strömberg.